

FOLK OG LAND

NR. 11 — 19. ÅRGANG

LØRDAG 23. MAI 1970

LØSSALG KR. 2,—

«GAL HISTORIE» På nære nippet

AV RALPH HEWINS

(M. A. Modern History, Oxford)

Politimester Welhaven har meget åpenhjertig fortalt om de forhandlinger han førte med tyskerne etter regjeringens ordre.

Det er bare menneskelig at nordmenn forsøker å gjøre det beste ut av en dårlig sak — deres skammens dag 9. april 1940. Det er bare rett og riktig at generasjonen under 40 indoktrineres med den stolthet man kan redde ut av katastrofen «april dagene». Det er også naturlig for folk som kjempet seg ut av kolonistatus for 65 år siden å plukke frem så megen ære de kan av deres første tilflukt til våpen på 126 år. Instinktivt er en stolt liten nasjon med en stor vikingfortid tilbøyelig til å akseptere som gudens sannhet den mest flatterende versjon av dens moderne historie som autoritetene — akademiske, juridiske og kulturelle — kan brygge sammen. Lojalt forsøker majoriteten av nordmenn å tro det beste om deres konge og regjering i løpet av «april dagene». Deres selvspekt som nasjon, deres ry utenlands og de senere generasjoners patriotisme blir stivet opp på det vis.

Det er vel og bra alt sammen — til og med anbefalelsesverdig — på en betingelse. Denne betingelse er respekt for sannheten — for de konstaterte historiske kjennsgjæringer. Den offisielle versjon av de traumatiske begivenheter må være strikt og forståelig objektive. Ingen subjektiv versjon, hvor nobel den enn måtte være, er verd det papir den er skrevet på, tiden den opptar i kringkastingsstjenesten eller

I forbindelse med visse påstander i ARBEIDERBLADET sendte Ralph Hewins bladet etterfølgende artikkel, men karakteristisk nok ble den ikke tatt inn. De på den «rette siden» er nemlig ingenlunde interessert i å slippe til andre synspunkter enn de autoriserte. De har ingen tillit til folks egen dømmekraft tydeligvis — eller kanskje det stikk motsatte er tilfelle, at de frykter den?

Vel, her er iallfall artikkelen som ARBEIDERBLADET ikke ville trykke:

oppmerksomhet i rettssalene hvis viktige kjennsgjæringer ignoreres, forvrenges eller skjules — hvor ubehagelige slike kjennsgjæringer enn måtte være. Dette er spesielt sant når en stor seksjon av befolkningen har et helt annet syn på kjennsgjæringer og holder seg til dette syn i god tro — med tilsvarende lidelser — nemlig omkring 100 000 medlemmer av et legalt opposisjonsparti, deres familier (ned til barnebarn av idag) og deres venner. Jeg mener selvsagt Nasjonal Samling, som ble stiftet i 1933 som en patriotisk bevegelse, understøttet av fremragende nordmenn (bortsett fra det ekstreme venstre) og deltok i to stor-

tingsvalg og to kommunevalg — en bevegelse som på det tidspunkt var ren norsk i opprinnelse og ikke hadde tilknytning til hverken italiensk «fascisme» eller tysk «nazisme».

På dette punkt er det jeg er uenig med tredjelederen i Arbeiderbladet (15. 4. 70), med tittel «Den gale historie i TV». Teksten stemmer ikke med de betingelser som er stipulert i de foregående avsnitt, nemlig at «kjennsgjæringer er hellige».

Artiklen begynner: «Der som justisministeren i Nygaardsvolds regjering (Terje Wold) skulle ha satt seg i forbindelse med tyskerne for å fremskaffe en «kapitula-

(Forts. side 6)

To av kandidatene til formannsplassen i Høyre. Lars von Møns Platou til venstre og Erling Norvik til høyre.

De borgerlige partier, dette utrolige halegjeng til Arbeiderpartiet i årene etter krigen da de med liv og sjel deltok i forfølgelsen av alle antikommunister, fengslet, ruinerte og trakasserte dem på alle mulige måter, fratok dem stemmeretten (genialt!) mens 200 000 tyskerarbeidere flokket seg om stemmeurnene for å gi A.P. flertallet og styringsmakten, disse po-

litiske analfabeter har pånytt gjort seg bemerket. Først gjorde de den genistrek med brask og bram å forkynne like før Stortingsvalget at de ville innføre en skyhøy moms, skandinavisk høyde-rekord, ja for det vi vet verdensrekord. Denne momsen ville fordyre alt og nærmest gjøre livet uutholdelig for pensjonister og eldre mennesker. Resultatet var naturligvis en voldsom tilbakegang ved valget. Etterpå rystet geniene på sine hoder og forsto ingenting.

En av dem, stortingsmann Lars Platou, ble utsett til å forklare den gemene hop hvilken velsignelse momsen i virkeligheten betød. Gang på gang ble han avbildet i avisene hvor han med et bredt flir fortalte hvor ufarlig momsen var. Hva betød vel 5,8 % prisstigning mot momsens andre fortrinn? Og i Radio og Fjernsyn opptrådte han like flittig med sitt beroligende budskap.

Det er vanskelig å si hvor mange som falt for den flirende stortingsmanns forkyn-nelse, men vi skulle ikke tro tallet var særlig høyt. Selv den middels begavete måtte forstå den farlige kjedereak-sjon denne rekordmomsen ville utløse.

Og ganske riktig, A.P. og L.O. var straks ute med sine krav. Og så — ? Lønnstillegg av en slik størrelse at mom-

(Forts. side 7)

Tysk innmarsj i Oslo 9. april 1940 under eskorte av Welhavens politi. Det ser fredelig ut det hele...

25 ÅR EFTER:

To «små» rettssaker

Norske front søstre.

Jeg hørte til de få privilegerte medlemmer av Nasjonal Samling, som ikke ble puttet i fengsel etter kapitulasjonen i 1945. Grunnen til at jeg slapp lettere enn mange andre var antagelig at jeg hadde arbeidet mest innenfor den sammenslutning av kristne NS-folk som man kalte «Kristen Samling». Denne bevegelsen sto helt fritt, og var uavhengig av selve NS-partiet. Derfor fikk jeg anledning til å overvære noen av de «rettsmøter», som det sannelig var nok av i etterkrigsårene. Min direkte politiske innsats gjorde jeg mest i årene 1933–34.

Jeg skal forsøke å kaste et glemselens slør over alt det utrolige og hårreisende, som man der kunne høre og se for sine øyne, ikke minst når geistligheten troppet opp med all sin pondus og verdighet for å dømme og fordømme sine annerledes tenkende kristne brødre.

Men ett «rettsmøte» vil jeg i alle fall her fortelle om, fordi det er blitt stående i min bevissthet som det mest umenneskelige av dem alle. Dette rettsmøte, som jeg rent tilfeldig kom til å overvære, gjaldt anklager mot to unge norske sykepleiersker. De var Røde Kors søstre og hadde bl. a. gjort lazarettjeneste ved krigslazaret i Øst. De hadde begge opplevd den russiske besettelse av Berlin med de redsler som dette innebar for byens befolkning. Dessuten hadde de gjort hospitalltjeneste blant amerikanerne for en kortere tid etterpå.

Jeg beretter her om deres to saker under ett, fordi deres skjebner og anklagene mot dem var så like, og fordi den behandling de fikk ble automatisk den samme for dem begge.

De så uhyre medtatte og trette ut da de kom inn i rettsalen. De virket også påfallende bleke etter lange tiders strabaser og manglen-

de søvn. Men de kom likevel høyreiste inn. Dog ble de snart — ikke bare forbauset, men **forferdet** — over det som skjedde med dem. Det første sjokket hadde de allerede fått, da de ved ankomsten med skipet fra Tyskland ble kjørt direkte med «Svarte Marja» til et fengsel i Oslo.

Den ene av dem virket svært stille og nedbøyd. Hun hadde nylig mistet begge sine foreldre i Norge og hennes forlovede var falt i krigen. Begge disse sørgebudskaper var kommet kort tid etter hverandre.

Men snart kom spørsmålene fra «den høye rett» haglende ned over deres trette hoder. En hård og ubehagelig stemme bjeffet ut spørsmålet: «Visste De ikke at Deres land var i krig med Tyskland?» (Hvilket vi ikke var etter krigens avslutning i Norge). «Hvordan kunne De da finne på å reise ut for å pleie tyske soldater og melde Dem til lazarettjeneste?»

Jeg husker tydelig hvordan denne stille Røde Kors-søsteren svarte på de etter min mening brutale spørsmål. Rolig og høflig, men med oppreist panne så hun anklageren rett i øynene og svarte: «Jeg var først i tjeneste på et krigslazarett her i Norge, men ble så senere overflyttet til Østfronten. Etter internasjonal lov har vi Røde Kors søstre både plikt og rett til å pleie såvel venn som fiende under en krig.»

På dette høflige og saklige svar reagerte anklageren med et ubehersket utbrudd. Og så ble hun simpelthen bare klubbet ned, fordi sannheten i hennes ord ikke kunne motsies. Jeg la så merke til at der var en dame blant dem som skulle være med å dømme henne. Og jeg håpet da at hun som kvinne ville virke mildnende og stille seg

Svikter hjernevasken?

Ungdom som ikke får svar

Det hender det kommer noen vettuge ord også i norsk dagspresse, og vi innrømmer — fortrinnsvis i MORGENBLADET. Vi har liggende foran oss et utklipp fra dette blad fra slutten av 1969. Det er et innlegg av Niels Abrahamsen, som drøfter hvorfor «ble Hamsun fascist?»

Han polemiserer, på bakgrunn av et innlegg i tidskriftet Edda, mot allehånde litterære forståelsepaere som analyserer Hamsun for å finne ut hva som gjorde ham til «facist». Og han slutter slik:

«Hamsuns verker er til syvende og sist alle sammen en hyldest til, og en sang om det levende, pulserende liv og de levende, uavstumpede mennesker. Må han da ikke ha sympatisert med den samfunnsordning som i høyest mulig grad favoriserer dette hele, mangfoldige menneske?»

Misforstå meg nu ikke derhen og tro at jeg vil forsvare en ordning som ikke minst nu, på avstand betraktet, fremtrer grotesk og avskyelig. Men jeg vil i motsetning til litteraturstudenten, heller spørre: Hvordan kan Hamsuns oppfatning, bilde av nazismen, ha vært, siden denne, ut fra hans verdinormering, var å foretrekke? Og hvilke svakheter ved vår egen samfunnsordning medvirket her til?

Det er en ung etterkrigsmann, vokst opp med nazistfiendtlighet på alle bauger og kanter, som spør. Jeg begynner å tro at det fantes også ærlige og idealistiske mennesker som, på linje med Hamsun, foretrakk nazismen.

Er seierherrens justis ennu så sterk i Norge, at vi interesserte unge aldri vil få svar på det spørsmål jeg har stillet. Ripp nu ikke opp i disse sakene, sier man, og venter på den tid da ikke flere er igjen som svare kan.»

Det later altså til å være noe iveien med den hjernevask det norske Establishment har utsatt det norske folk, og spesielt da ungdommen, for gjennom et kvart århundre. Eller er slike som innsenderen blant de få immune? Kanskje man burde friske opp teknikken ved et kurs hos den røde Mao?

mer forstående i et slikt tilfelle.

Men nei — så langt fra — hun viste seg tvert imot å være hård som flint! Og de to tapre, unge sykepleiersker som hadde gjennomgått så mange redsler ved tilbake-toget fra Russland, ble bru-

Historieforskning

Det er flere måter å lese historie på. Noen begynner på siste side og blar bakover. Andre begynner på første kapittel og leser utover. Enkelte leser endog forordet, og etter en tids lesing oppdager de at i all historie er det en naturlov — årsak og virkning. Den norske okkupasjonshistorie er av alle gode nordmenn lest bakfra. Ingen vil være med på at okkupasjonen var en følge av politikernes dumhet. Denne okkupasjon kunne vært unngått dersom dumhetene ikke var gjort. Derfor måtte A-partiregjeringen finne på historien med NS som landssvikerparti og Hitler som gullrøver som kom hit for å røve N.Banks gullbeholdning.

Når man bare er flink nok til å lyve, vil alt bli trodd. Men hva er så sannheten? La oss begynne på 1. kapittel. I 1933 da Hitler begynte sin gjerning i Tyskland var det 34 partier i landet. Den russiske revolusjon var nettopp fullbyrdet og åt seg videre utover Europa. Hele Tyskland var på randen av en lignende revolusjon. I alle store byer var det røde celler som økte raskt. De tyske politikere var akkurat slik som de norske er i dag, de tenkte bare på seg selv og på sitt parti og ga en god dag i hele fedrelandet. Da var det at Hitler stod fram og pekte på den truende fare som stadig este innover landet. Han forklarte den tyske nasjon at under denne lavine vil hele verden bli knust. Mens de andre politikere i verden kjeglet innbyrdes om brød og taburetter, våknet Tyskland til stordåd. Det var ikke Hitler som tvang sine undersåtter til kamp. Det var den tyske nasjon som våknet, så faren og gikk mann av huse for å fri verden fra denne fare.

Det var førs lenge etter på at den øvrige verden langsomt gned søvnen vekk fra øynene og oppdaget faren. Så lenge krigen raste, var alle disse brødpolitikere på kommunismens side og kjempet for sin egen undergang. Det var først lenge etterpå at atlantehavspakten ble undertegnet. Da hadde den øvrige verden våknet.

Det var Quisling som først her hjemme, pekte på den dødlige fare som var på tur hit. Det var ikke rart at våre hjemlige kommunister folte det begynte å svi under føttene og fikk ham og hans parti stemplet og likvidert.

talt kjørt tilbake til sine celler i et norsk fengsel.

Dommen over dem begge lød på 3 år.

Kathrine Aall Normann

I dag har også Tyskland politikere som kjemper på livet løs — ikke for rikets ve og vel, men for partiets eksistens og framgang. Det er ingen av partilederne som ser den snikende fare som langsomt og sikkert kryper innover land og folk og kveler alt som Hitler hadde bygd opp. Når Frankrike, Italia og Tyskland er modne for fall, går alt det øvrige atpå av seg selv. Det eneste som avskrekker i dag er hvem som står bak og styrer den amerikanske atombombe. Det er derfor at det i dag demonstreres så flittig i USA at man vil ha den rette mann bak atombomben.

Alle som tør å tenke i dag, vet at det var Hitler som frelste verden første gang. Neste gang er det ingen Hitler, da er alle demokrater».

X.

Ikke bare Hewins

Den britiske publisist og samtidshistoriker Ralph Hewins har som kjent gang på gang i artikler understreket at Nygaardsvoldregjeringen ikke ga det norske folk noen ordre om å kjempe i de skjebnesvangre april dager. Og straks styrter naturligvis våre norske dertil beskikkede samtidshistorikere frem og karakteriserer det som «historieforskning». Vårt berømmelige rettsvesen står vel også klar til å ta injuri-antene på «den rette siden» under sine beskyttende vinger.

La oss da gjengi hva en av generalstabens avdelings-sjefer, oberst Johannes Schiøtz skriver i en anmeldelse i Morgenbladet i 1949 av P. Lillebrænds bok «I krig langs Begna» (Maridals Boktrykkeri, Gjøvik, 1949). Boken har et forord av general Ruge, som skriver at man ikke må glemme den innsats slike menn gjorde, og til det sier obersten: «Dette er også riktig, fordi den behandling som de menn er blitt til del som den gang tok opp kampen på tross av nær sagt alt og uten klare ordre eller direktiver fra Regjeringen om å gå i kamp — —» (Uthevet av oss).

FLEIP ELLER FAKTA?

Ifølge meddelelser fra Aten har den greske regjering oppnevnt en komité av jurister med den oppgave, ved besøk i de tre demokratiske skandinaviske land, å studere hvorledes man der har løst forholdet med tilbakevirkende straffelovsbestemmelser i relasjon til menneskerettighetene.

?

FOLK OG LAND

UAVHENGIG POLITISK PUBLIKASJON

Redaktører:

ODD MELSOM, ansvarlig

ALEXANDER LANGE

Dagen derpå

Så er da de innledende festligheter til minne om den tyske våpennedleggelse over, men vi tar neppe feil i å anta at de utrettelige jubilanter og bautareisere nok vil finne et og annet å minnes også i tiden fremover slik at den nasjonale dampen kan holdes oppe.

Selv er vi jo blitt så herdet av stadig irritasjon gjennom de 25 år at vi klarte å sluke også disse siste sprell av de navlebeskuende herrer og damer fra befrielsesutskeielse dengang, men etter å ha vært vitne til flommer av hule ord og virkelighetsfjerne bilder i våre massemedier synes vi at det hele iallfall må stikke ungdommen langt ut av halsen.

Karakteristisk er det ellers at heltene ikke er villige til å avstå noe av egen ære og fortrefelighet til medpatrioter. Således rykker Tore Gjelsvik ut og tar den utrettelige og ulidelige aftenpostkronikeskriver H. O. Christophersen i skole. Etter all den «samtidshistorie» som Christophersen har vridd ut av seg, må vel de fleste ha trodd at det var han, og nærmest han alene, som reddet fedrelandet da verst det knep. Han beretter om planer og detaljer som bare personlig deltagelse kunne berettige, men så skriver Gjeldsvik faktisk at det kollegaen i Kretsen skriver får stå helt for hans egen regning. Og større greie på det kan han neppe ha heller eftersom den patriotiske virksomhet i Kretsen først begynte i januar 1945, og «På dette tidspunkt ventet man et tysk sammenbrudd i nær fremtid». Forøvrig representerte han også noe så lite krigersk og dådrikt som «en gruppe som arbeidet med økonomiske etterkrigsproblemer.» Men tro nå ikke at denne kolde dusj har avkjølet aftenpostens kribenten. Han turer patriotisk frem som før og minnes og minnes —

Bortsett fra bautaene har vi som kjent fått en rekke hjemmefrontmuseer her i landet, det siste høytidelig åpnet av kronprinsen 8. mai på Akershus festning. En rekke selebre herrer har her reist seg denne form for bauta og har gitt seg selv del i museet i de forunderligste egen-skaper. Selveste Jens Chr. Hauge var med som «formann i stiftelsen Norsk Hjemmefrontmuseum», den foran nevnte Tore Gjeldsvik er «museets formann» og Tinnsjøfergens banemann, major Knut Haugland, er dets «konstituerte bestyrer».

Alt dette er vel og bra, vi unner herrene deres nye laurbærkranser, selvom de vel etterhvert har blitt litt frynsete i kanten. Men vi synes nok at hjemmefrontens senere meritter også bør komme med i museet. Det er jo nok å ta av fra den tid de selv overtok makten og fengslene. Hva med likkistene fra Sørspissen? Eller batongene derfra? Eller bilder av dødsappellen på Ilebu? Kanskje noen hårtufser av skamferte piker? Det skal såvisst ikke mangle gjenstander fra denne så glørverdige etterpatriotiske tid. Og vi anbefaler Haugland å være like våken nå i sin nye jobb som dengang han på Englands bud lot Tinnsjøfergen gå tilbunns. For Jens Chr. Hauge sa jo uttrykkelig i sin åpningstale at man «har følt det som sin plikt å gi et sant og noenlunde levende bilde — for kommende slekter.»

Så står det vel bare tilbake å ønske herrene fortsatt lykke på jubileumsreisen. Og skulle minnene om den innsats som kostet så mange andre livet på deres bud overvelde dem en gang i mellom, så kan de jo dog trøste seg med at okkupasjonstiden iallfall bragte dagens jubileumsfeirere både ære, stillinger og berømmelse.

«Et godt program» for «samtidshistorikere»

TV kvelden 8. april 1970

Om kommandanten på Kristiansands festning hørte vi i programmet: Etter at de to første tyske angrep var slått tilbake, og det tredje kom «fant kommandanten ikke å kunne fortsette kampen.» Denne setning ble hengende i luften, uten antydning til forklaring på hvorfor kampen ikke fortsatte.

En slik form for reportasje er nok i stil med det som vanligvis serveres som samtidshistorie i dagens Norge, men den er også så slurvet og unøyaktig at det burde være helt utilstedeelig eftersom det jo innebærer en grov ærekrenkelse mot den avdøde kommandant.

Hvis en festningskommandant «ikke finner å kunne fortsette kampen» når hele festningen er intakt, er han enten en forræder eller en kujon, som uten videre kvalifiserer seg til dødsstraff ved krigsrett.

Nei, grunnen til at festningen ikke fortsatte kampen var at det oppsto tvil om hvorvidt de innløpende krigsfartøyer var britiske eller franske og regjeringens famøse og groteske ordre om at «engelske og franske styrker ikke skulle beskytes» («Krigen i Norge 1940, Kr.-sand — Setesdalsavsnittet», side 53). Hadde denne ordre fra regjeringen ikke foreligget, ville kommandanten selvsagt ha fortsatt kampen og kanskje for tredje gang slått tyskerne tilbake.

Disse historiske kjennsgjæringer har programredaktøren selvsagt full rede på — eller burde iallfall ha det, så hensikten må vel helst være fortsatt å føre folk bak lyset med redigert samtidshistorie.

Det er vel grunn til å anta at tragedien i Narvik med de to senkede norske panserskip delvis har lignende bakgrunn. På grunn av snetykke var det umulig å se hvilket flagg de tyske skip førte og panserskipene unnlot derfor å åpne ild i tide.

De ble liggende på Narvik havn for ikke å risikere et møte med de britiske mineleggere i Vestfjorden. Først i siste liten gikk det ene ut.

Aftenpostens TV-kritiker skrev om programmet 8. april at det var et godt program, spesielt egnet som kilde for historieforskerne!

Soldat i 1940

ENSLIG ELDRE EKTEPAR NS medl. fra 1933, søker 2 vær. leiligh. eller mer i rolig landleig omgivelse hvorsomhelst fra høsten. Bill. mrk. til dette blad.

Troens evige vanære

Det var engang de brente hekser,
det var i gudetroens blinde tid,
da tro ble pugget som det pugges lekser
— den rette tro var deres himmelsti —,

og du la ekstra brenneved til flammen,
nød heksens smerte hugge kraftig til og sterkt,
du kjente troens salighet i rammen
av egen hellighet og det du hadde lært.

Den som brøt ut av denne kretsen
av pugget hellighet og tro,
han ble forkjetret, slått til støv av kretsen,
ble til kull der kjetterbålet sto.

Slik var det dengang. Slik er det nå
når forsker-gutten voldtar sannhetskilden,
mens skjøgen (kirken) jomfrublyg selv ser derpå
som gudbenådet vokterske av ilden.

Middelalder er det. Nå som da: en beksenatt,
en hekserus i troens blinde rike.

Du legger brenneved til glo av hat
som tenner bevnens flammer uten like.

Nå som da:

Hver løgn som fremmer seirens rett,
skal vaskes ren i maktens tvett,
hvert skudd som død fra bakhold lokker,
skal lyde søtt som kirkeklokker.
Hver fiende skal på alter brennes
Og ilden skal av bispen tennes (Folkedommen over NS)
og lyse vidt for folk og land:
her brennes troens svikarmann,
og blodig kropp av fallen fiende
skal råtne heslig til hans minne.
Kun den som blåser seirfanfarer
har rett til navnet hederskarer.
Når løgnen vaskes hvit av blod
og henges ut hver morgen fro,
da høres bispens amen gjerne
med kirkeklokker i det fjerne.
Og når det ikke spørres fare
da stormer ordets krigerskare,
i flertalls ly; lakei og svenn,
i troens ly; de kirkens menn.
Når kirken bryter alle retter,
følger alle andre smidig etter.
Det er etterkrigens store ve
at løgner aldri skaper fred,
for alltid vil det tviles, tviles
når løgn på løgn må etterfiles,
og ingen har så godt et minne
at samme løgnen lar seg finne.
Men kommer alder, tider tærer,
vi møter ham som oss belærer
at ordet brukt på løgnens vis
i menneskets munn blir Nemesis.
Vil du ha tegnet hedersmann
da bryt med bisper alle band,
den tro du pugger, er et klister
som aldri redder deg, filister.

SIGM. ESGEM

PROVERB

There's much treasure in the
house of the righteous, says David
in his Psalms, and anyone who has
ever sacked a nunnery, knows it.

ANNELIESE PAROW TANNINNSETNING

Trondheim
Gisle Johnsons gt. 5 - v/Lade-
moen kirke - Voldsminde

FOR UNGDOMMEN

Red.: Halvard M. Paasche

Men nye slekter fødest der korp og daude gol
og nye heimar reiser seg av gruset,
og borni spring på tun att og tindrar i sol
og nye bjørker syng sin song kring buset.

«HELTENES» DAG

Vi har nå alle opplevet de store «frigjøringsdagene» med høytravende taler, bekransninger, avdukninger av minnesmerker m.m. Presse og kringkasting har vært fylt til randen av skryt og «gjenopplevelser» fra de «gode» gamle dager da gutta på skauen og andre «helter» virkelig kunne vise seg frem for folk med stengun, armbind og utstyret forøvrig i orden.

Helter ja, de følte seg nok som pokker til personligheter, alle de som hadde gjemt seg i kullkjellere for å lese illegale aviser og sette løgnhistorier i omløp. Dessuten vant de krigen — uten å løse et skudd. Disse er blitt kanonisert i levende live!

Det finnes øyensynlig ingen grenser for mot når fienden er avvæpnet og umyndiggjort. Men da okkupasjonen hadde makten, dristet de modige kvinner og menn seg knapt nok til å knytte neven i bukselommen, idag er de alle helter. Heltegjerninger var det også, flere mann sammen med skarpladde maskinpistoler, å arrestere NS-folk og klippe håret av «tyskertøser».

For hvert år som går, blir glorien rundt de modiges hoder større og større. Historiene fra «frigjeringa» blir mer og mer fantastiske.

Vi som er unge idag har halsen full av heltehistorier, vi vil ikke høre mer tomt skryt fra 7. og 8. mai! Vi tror kort og godt ikke på slik selvforherligelse. Pralangen kan «heltene» servere for hverandre på gamlehjem og i de seniles selskap. Der hører slikt prat hjemme og ikke i våre massemedia.

Spar oss for fremtiden for «heltehistorier»!

HASJ!

I det venstre-vridde tyske katolske studentblad «Initiative» (nr. 1 — 1970) kan man lese at det er fullt ut å foretrekke å bruke litt hasj her på jorden enn å teoretisere om den kommende lyksalighet i det hinsidige.

Ved siden av en illustrert bruksanvisning for «How to make a joint», kan man lese at den kritiske bevissthet i landet allerede er så godt

utviklet at den forsvarer seg mot alle forsøk på å formidle saklige informasjon om hasj. Egentlig er det jo ikke noe å være oppbrakt over, siden menneskene alltid har fått tak i rusgifter for å gjøre livet lysere. Og videre: Rusgiften må ikke bekjempes, men de forhold som fører til misbruk. Før det er skapt en slik tilstand, har ethvert menneske rett til å bruke rusgifter. I fremtiden skal ingen tvinges til å forsyne seg med hasj! — Hvor elskverdig, hvor menneskevennlig!

Mon tro om det fremskrittsvennlige katolosismen er på vei til å erstatte røkelsen med progressiv tåkelegelse? Eller yter her en anonym rettsavviker i «Initiative» et bidrag til krefter på vår politiske venstre fløy — ad maiorem Dei gloriam?

LSD-MISBRUKET GRIPER STADIG OM SEG

Efter Nato-øvelsen «Artic Express» i Nord-Norge, er politiet i Harstad og Tromsø kommet på sporet etter LSD og andre narkotiske stoffer. Politiet i Tromsø opplyser at det arbeider med en narkotikasak hvor et amerikansk krigsskip er i søkelyset. Skipet kom direkte fra Det fjerne østen til Nato-øvelsen i Nord-Norge i vinter. Det er omsider blitt vanskeligere for narkotikasmuglerne å frakte «stoff» over grensen mellom Norge og Sverige i den sydlige del av landet, på grunn av overvåkingen, derfor er rutene lagt til den nordlige landsdel, hvor politiet er dårligere bemannet og sjansene for å bli tatt mindre.

Det er meget som taler for at der foregår en to-veis trafikk av narkotika mellom de

(Forts. side 7)

Denne fornøyelige tegning stammer fra et dansk blad, men ble gjen-gitt av «Sovjet-Nytt», som naturligvis koset seg over den. For vår del kan vi tenke oss at man kunne lage en lignende serie om den røde stormakt som klenger seg inn på de andre stater sammen med USA. Antagelig ville både tsjekkerne, slovakene og storparten av de andre satelittfolkene istemme «Ruski go home» — hvis de våget det.

KAMPSANGER FRA DENGANG:

1.

Kamerat, vi marsjerer

I den programserie om Nasjonal Samling som Yngvar Ustvedt hadde i radio var det et sterkt innslag av bevegelsens sanger fra dengang, og det var vel både rett og riktig ettersom sangene gir et godt inntrykk av hva dens tilhengere sto for. Vi skal derfor i dette og de følgende numre friske opp igjen noe av det man sang dengang, og vi starter da med den sang som var gjennomgangstemaet i Ustvedts radioserie, «Kamerat vi marsjerer»:

135. Kamerat, vi marsjerer.

Kamerat, vi marsjerer mot målet,
vi til kamp for vår sak står parat.
Våre viljer er hårde som stålet,
giv akt, unge hirdkamerat.
Fremad, gå på, gå på,
aldri tilbake. Fremad vi må.
Marsjerer vi syngende mann etter mann,
marsjerer vi, marsjerer vi for folk og fedreland.

☆

Aldri glemmer vi hva de gjorde,
de som førte vårt folk mot dets nød.
Kun med Quisling, vår Fører ved roret,
kan vi redde vårt land fra dets død.
Fremad, gå på, gå på,
aldri tilbake. Fremad vi må.
Marsjerer vi syngende mann etter mann,
marsjerer vi, marsjerer vi for folk og fedreland.

☆

Og når stormklokken atter oss maner,
fram til kamp Vidkun Quislings soldat.
Løft så høyt våre rød-gule faner,
heil og sæl unge hirdkamerat.
Fremad, gå på, gå på,
aldri tilbake. Fremad vi må.
Marsjerer vi syngende mann etter mann,
marsjerer vi, marsjerer vi for folk og fedreland.

☆

SIEGFRIED:

Legenden om det uprovoserte tyske overfall

3.

Vi har i etpar tidligere numre omtalt en ny tysk bok som legger frem forsvarets av Nürnbergtribunalet og av offentligheten undertrykte dokumenter og bevisligheter. Boken er utgitt av Gerhard Brennecke og heter «Die Nürnberger Geschichtsentstellung. Quellen zur Vorgeschichte des 2. Weltkriegs». Det som naturligvis i første rekke har interessert oss er hva det anføres om den tyske okkupasjon av Norge.

Vi sluttet forrige artikkel med å anføre at først 2. april 1940 ga Hitler — etter å være blitt overbevist om at de allierte aktet å sette seg fast i Norge — ordre til gjennomføring av den tyske okkupasjon av støttepunkter i Norge, «Weserübung».

Det nevnes i boken en rekke nye bevis på den forestående allierte aksjon og så kommer man inn på spørsmålet om hvorvidt Hitler søkte en begrunnelse for Norgesforetagendet. Herom heter det:

«I beretningen fra Aussenpolitisches Amt der NSDAP for årene 1933 til 1943 er under titlen «Politisk forbedelse for den militære besettelse av Norge» anført, at Hitler i sin samtale med Quisling sa at han ville foretrekke en nøytral holdning såvel fra Norge som fra hele Skandinavias side, da han ikke ønsket å utvide krigen romlig eller å trekke andre nasjoner inn i konflikten. Skulle fienden forsøke å utvide krigen, så ville han være tvunget til å beskytte seg mot et slikt foretagende.» Selve dokumentet er gjen-

Nürnbergdommerne i full sving

gitt i dokumentbind XXV, 34 og flg. Der heter det videre: «For å skape en motvekt mot den tiltagende fiendtlige propagandavirkosomhet tilsa han Quisling en finansiell understøttelse av hans bevegelse som bygget på den storgermanske tanke. Den militære bearbeidelse av de nå reiste spørsmål ble overlatt den militære spesialstab.» I dommen blir dette sted gjengitt som følger: «Han lovet Quisling finansiell understøttelse og overlott undersøkelsen av de i sammenheng med dette stående militære spørsmål til en spesiell militærstab.»

(Som man ser er dette en ganske utillatelig domsslutning, utelukkende bygget på Rosenbergberetningen. I denne heter det jo ellers at det ble gitt finansiell understøttelse til Quislings avis for å muliggjøre en propagandistisk motvekt mot den tiltagende allierte propoganda i det nøytrale Norge. Nürnbergtribunalet utlegger dette derhen at understøttelsen tok sikte på å forberede en tysk okkupasjon av Norge.)

I et notat i Jodls «dagbok» hentet tribunalet følgende anførsel: «Führer har ennå ikke gitt ordre til 'W' (Weserübung). Han leter fremdeles etter en begrunnelse.» Anklagen oversatte «begrunnelse» med «påskudd», noe forsvaret reiste innvending mot. I denne forbindelse spurte den britiske anklager, Mr. Roberts Jodl: «Hvis De hadde god grunn til å bryte den norske nøytralitet, hvorfor skulle så ikke der Führer være istand til å finne en begrunnelse?» Dertil svarte Jodl: «Fordi der Führer ved denne operasjon fant det ubetinget nødvendig å ha et eller annet dokumentarisk bevis. Inntil nå var det bare meget sterke indi-

sier som nærmet seg sterkt bevis, men noe dokumentarisk bevis hadde vi ikke.»

Göring erklærte til dette, uten å ha hørt Jodls utsagn, som først ble avgitt senere: «Jodl burde ikke ha skrevet «der Führer søker etter en begrunnelse», men heller i overensstemmelse med der Führers mening: «Führer søker etter dokumentarisk bevis», noe vi i og for seg hadde, «med beviskraft utad». To måneder etter at det var klarlagt at det var uriktig å oversette «Begründung» (begrunnelse) med «Ausrede» (påskudd) spurte den britiske hovedanklager, Sir David Maxwell-Fyfe storadmiral Raeder: «13. mars 1940 — skrev general Jodl i sin dagbok at der Führer fremdeles søkte etter et påskudd. Kjenner De til det?» Raeder svarte: «Jeg har allerede en gang klargjort at uttrykket «Ausrede» er uriktig oversatt. Jodl skrev «Begründung». Men også det er galt — fordi der Führer jo hadde grunner på løpende bånd og allerede hadde anført dem i anvisningen av 1. mars, slik at vi alle kjente dem. Jeg har sagt at han med uttrykket «Begründung» vel mente at han ennå ikke hadde latt stille opp noen diplomatisk note, han hadde jo dengang ennå ikke sagt noe som helst til utenriksministeren»

Eftersom det i forbindelse med Quisling er lagt så stor vekt på innføringer i den tyske sjøkrigsledelses dagbok, kan det ha sin interesse å nevne fra boken at det under Nürnbergrettergangen også var strid om anførsler i denne dagbok. Under 23. mars var det nemlig anført at det i øyeblikket ikke var å vente noe masseangrep fra engelsk side i norske

(Forts. side 7)

Generalstaben og 9. april 1940

Angrep av rittmester Normann tilbakevises av general Anth. B. Nilsen, som legger ansvaret på politikerne.

Rittmester Harald Normann kom ilde ut i april dagene 1940. Han var sjef for Hærens Flygeskole og kom i skade for å handle med fornuft i motsetning til de politiske myndigheter. Under trykket av de foruroligende meldinger flyttet han 8. april skolens 24 fly fra Kjeller til Øyeren og reddet dem dermed rimeligvis fra å bli ødelagt på bakken. Alle de geskjeftige nypatrioter som dukket opp i april dagene lot imidlertid hans beveggrunner mistenkeliggjøre og han ble endog arrestert senere.

Den skjebne som overgikk Normann har ført til at han senere også har tatt bladet fra munnen når det gjelder andre sider av hendelsene i april dagene, og han er sannelig ikke nådig i sin kritikk. I år har det berømmelige Pax Forlag også utgitt en bok av Normann «De fem første dagene», for å yde nok et bidrag til minnefestlighetene i tillegg til nyutgivelsen av Helge Krogs «6. kolonne». Grunnen til at forlaget utgir boken er tydeligvis ikke at Normann er en varm forsvarsvenn, eller at han nådeløst kritiserer den venteradikale Arbeiderpartiregjerings dengang, men at han også er en motstander av NATO — fordi han trekker samme konklusjon som vi også har gjort i dette blad: at katastrofen 9. april ikke kom fordi vi drev nøytralitetspolitikk, men tvertom fordi vi ikke var nøytrale.

Når vi trekker frem boken her, så er det i første rekke på grunn av en anmeldelse av boken i en Østfold-avis, skrevet av generalmajor Anth. B. Nilsen, som nå er bosatt i Rygge, men som dengang i 1940 tjenestegjorde i generalstaben og som sådan er litt av en sakkyn-

dig på området. Vi kan forøvrig av egen erfaring i store trekk bekrefte riktigheten av generalens anførsler. Han ser ellers positivt på Normanns bok, selvom han ikke er enig i hans syn på NATO. Det er da heller ikke den side av saken vi skal komme inn på her.

Normann retter imidlertid — etter vår mening temmelig uberettigede angrep på Generalstaben, og generalen reagerer som rimelig kan være mot dette (som vel har virket tillokkende på Pax-folkene?) At ansvaret lå hos regjeringen og ikke hos de militære myndigheter må vel nå være klarlagt tydelig nok, selvom man vel kunne ha ønsket en mere aktiv opptreden fra Kommanderende Generals side — men han var jo også i første rekke KG på grunn av politikken.

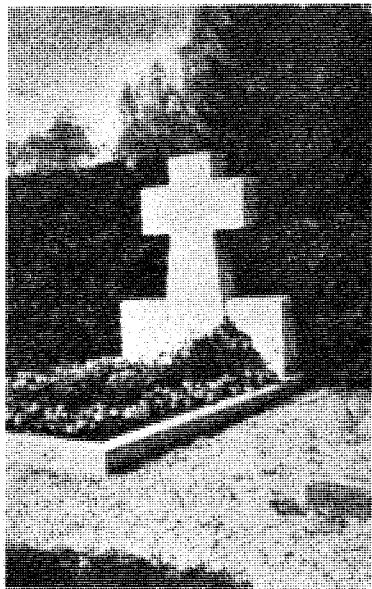
General Anth. B. Nilsen, skriver om dette:

«5. april oppsøkte generalstabssjefen forsvarsministeren og fremholdt hvor truende situasjonen var, hvor små styrkene i Sør-Norge var, og hvor lang tid det tok å mobilisere» — Dagen etter omtalte han «nødvendigheten av øket innkalling og nevnte innkalling av feltbrigadene i Sør-Norge».

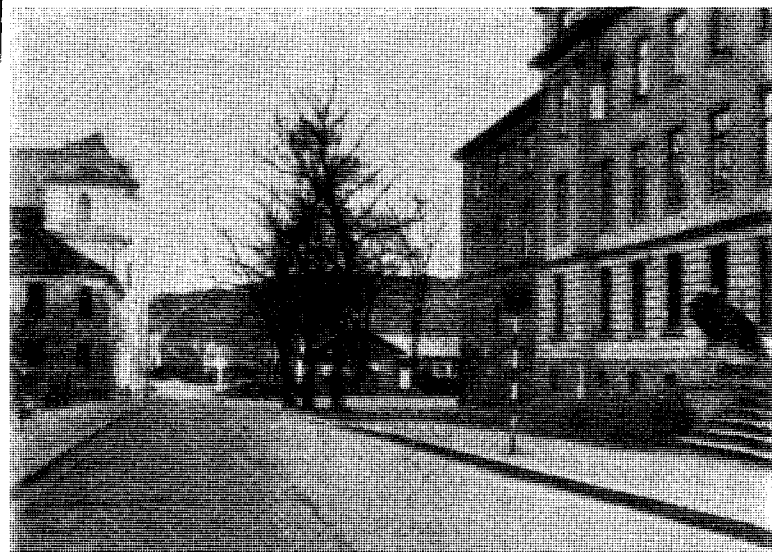
Dette er gjengitt etter Undersøkelseskommissjonen av 1945. Rittmester Normann kommenterer det slik:

«Hva de to møter mellom generalstabssjef og forsvarsminister viser oss, og hva vi enda tydeligere ser om kvelden den 8. april er at de sentrale militære myndigheter overhodet ikke anser seg selv ansvarlig for landets sikkerhet. De står overfor en situasjon som er av utpreget militær natur, men bedømmelsen av hvilke mili-

(Forts. side 8)

Jodl ble myrdet av Nürnbergdommerne — dette er hans grav.

General Anth. B. Nielsen forteller om det som foregikk i denne bygningen 8. april 1940.

«GAL HISTORIE» —

(Forts. fra side 1)

sjon», slik Tor Skjønberg gjentar det i et inserat i dag, ville det ha blitt til et bittert, politisk gjennomgangstema i lang tid. Men det har ikke vært planer om kapitulasjon, verken 9., 10. eller 11. april — eller seinere under krigen.»

Jeg bemerker:

1. Det har ikke vært «et bittert, politisk gjennomgangstema i lang tid» ganske enkelt fordi de hemmelige forhandlinger mellom Nygaardsvoldregjeringen og den tyske legasjon 9. april ikke ble offentlig kjent på 25 år. Innrømmelsen av at slike forhandlinger fant sted dukket opp i Aftenposten (22. 4. 65) da politimester Kristian Welhaven skrev:

«I nattens løp (8.—9. april) kom forskjellige autoriteter innom kommandosentralen for å orientere seg. Blant disse erindrer jeg med bestemthet senere statsminister Einar Gerhardsen, Justisminister Terje Wold var innom etpar ganger, siste gang om morgenen antagelig ved 6—7-tiden, da han meddelte at kongen, den kongelige familie, regjeringen og Stortinget skulle forlate byen og reise til Hamar. Han ga meg samtidig regjeringens ordre om at jeg under enhver omstendighet skulle «bli på plass», ta imot de tyske tropper og ivareta befolkningens interesser på beste måte. Det fremgikk klart av hans uttalelser at det ikke ville bli kjempet om Oslo — —

Utover morgenen innløp meddelelser om luftkamp over Fornebu og at tyske luftbårne tropper etterhånden landet på flyplassen. Senere at en tysk styrke på 400—500 mann var under marsj fra Lysaker mot byen. Jeg ga politifullmektig Schønning ordre om å møte tyskerne med en politistyrke sammensatt av ryttere og fotfolk for å bidra til at deres innrykking i byen kunne foregå på en sådan måte, at det såvidt mulig ikke foranlediget episoder eller annen uorden. (Mine uthevelser).

Hovedstaden og dens administrasjon ble således overgitt uten et skudd etter regjeringens ordre til en bitte liten styrke som marsjerte med geværene på aksel og ledsaget av et militærorkes-ter.

Hvis ikke regjeringen tenkte på total kapitulasjon ved middagstider 9. april, så så det iallfall visselig slik ut for enhver i Oslo, innbefattet de erfarne utenlandske reportere Leland Stowe

(amerikansk) og W. F. Hartin (britisk) som var der.

2. Welhaven fortsatte:

«Senere utover dagen og aftenen den 9. april hadde jeg gjentatte ganger telefonisk forbindelse med regjeringen på Hamar og Elverum. Såvidt erindres, snakket jeg en gang med statsminister Nygaardsvold, de øvrige ganger med justisminister Wold, dr. Bräuer, som mellommann mellom regjeringen og den tyske legasjon. Først hadde jeg i oppdrag å overbringe en henstilling fra regjeringen om innstilling av fiendtlighetene inntil de norske statsmakter hadde tilendebragt sine overveielser — —

«Senere hadde jeg å forhandle med dr. Bräuer om fritt leide for 3 stortingsmenn, Sundbye, Mowinckel og Lykke, som hadde Stortingets fullmakt til å reise til Oslo og forhandle med den tyske ministeren — Denne plan bortfalt så igjen senere ved at det ble bestemt at den tyske minister onsdag morgen skulle reise til Kongen.» (Mine uthevelser).

Så opp til 10. april syntes det fremdeles som om regjeringen var innstillet på total kapitulasjon — selv om dette kanskje ikke har vært tilfelle.

3. 9. april ble også forhandlinger påbegynt i Oslo med tyskerne om opprettelsen av en administrasjon for det okkuperte område — størsteparten av Norge fra Narvik og sydover. Se Welhaven i Aftenposten (5. 10. 63):

«Jeg ble innkalt til generalstaben (Falkenhorst) i KNA-huset — Det endte med at jeg skulle forsøke å få istand et råd til opprettholdelse av ro og orden. Det gjaldt å finne noen hvis navn ikke var for politisk betont. Minister Bräuer kom imidlertid tilstede og jeg fikk beskjed om å hente høyesterettsjustitiarius Paal Berg ned til den tyske ministers bolig. Der begynte så drøftelsene. Senere kjørte Paal Berg og jeg til justisbygningen hvor høyesteretts medlemmer var innkalt.»

Eftersom Welhaven var i hyppig telefonforbindelse med regjeringen og var under «regjeringens ordre», og eftersom Sundbye, Mowinckel og Lykke «hadde Stortingets fullmakt til å reise til Oslo og forhandle», var forhandlingene 9. april nok et tegn på kapitulasjon.

Thvertfall var det slik Berg, Høyesterett og andre fremskutte borgere i Oslo

(biskop Berggrav, dommer Erik Solem og rektor Seip f. eks.) oppfattet regjeringens ordrer, som de mottok via Wold og Welhaven.

Resultatet var Administrasjonsrådet under fylkesmann Ingolf Christensen, som Berg proklamerte i Universitetets aula 15. 4. 40 — en ny institusjon som ble alminnelig ansett som en «regjering» inntil kong Haakon avviste den fire dage senere og således fremskyn- det ankomsten av Joseph Terboven som Reichskommissar 22. 4. 40.

Nesten den første handling av Administrasjonsrådet var å autorisere Berggrav til å dra inn i Nordmarka, ledsaget av en tysk offiser (von der Goltz) og en underoffiser, pluss en mindre avdeling av Welhavens politi, for å overtale frantirører fra aktivitet og til å overgi seg. Denne påminnel- se ble gjentatt over radio av Berggrav, som tydelig ga uttrykk for at han, Berg, Welhaven etc. trodde at kampen var over såvel utenfor som i Oslo: at Norge hadde kapitulert.

4. Arbeiderbladet fortsetter imidlertid:

«Den store undersøkelseskommissjon — — nevner ikke at regjeringen skulle ha vært inne på tanken om å kapitulere — — Initiativet var tatt fra tysk side — —»

Hva var så regjeringens uttalte hensikter?

a) Kl. 0230 den 9. april 1940 hevdet C. J. Hambro: «Hvis det verste skulle hende, fører flere veier fra Hamar inn i Sverige». Og det verste hendte. (Se «I saw it happen in Norway»).

Terje Wold dirigerte Welhaven både før han stakk av fra Oslo og senere fra Elverum og Hamar.

— De fleste er vel for at man skal forsøke denne forhand- ling, uten at man derved skal binde seg. Så får vi se hvordan det arter seg.»

c) Kl. 2200 samme dag sa Nygaardsvold i stortingsmø- tet på Elverum: «Selv om den norske regjering må gå over til Sverige, så får vi forsøke å holde regjerings- navnet oppe.»

d) I samme møte erklærte president Hambro: «Stor- tinget bekrefter alene ved sin beslutning den generelle ad- gang til å gi provisoriske an- ordninger som regjeringen har i den tid da Stortinget ikke er samlet — — Anser det også naturlig at de en- kelte grupper, forinnen de drar herfra, utpeker hver et par særlige tillitsmenn som regjeringen kan innkalle til drøftelser uten at det hele Storting blir innkalt? — — Vel, jeg går da ut fra at man velger de foreslåtte herrer: Magnus Nilssen og Madsen, Bærø og Getz, Mowinckel og Valen og Hundseid og Mos- eid — det betraktes som bi- falt. (Quislingsaken, s. 602).

Kort sagt, Nygaardsvold- regjeringen fikk, uten av- stemning, et provisorisk mandat (fullmakt) til å for- handle med tyskerne — hjul- pet av oppnevnte medlem- mer av de borgerlige partier.

e) Disse forhandlinger fore- gikk neste dag (11. 4. 40) da Kongen, Koht, Mowinckel og to andre delegater møtte Bräuer i Elverum. «Jeg for- søkte å la Kongen få frie- hender», skrev Koht. Haakon VII hevdet at han «ikke kunne utnevne en statsmi- nister (Quisling) som ikke hadde folkets tillit» — Kon- gens berømte «Nei» — og forhandlingene ble midler- tidig innstillet.

Senere samme dag opplys- te han regjeringen om: «Hvis regjeringen kom til den be- slutning at landets interes- ser nødvendiggjorde at man bøyet seg for de tyske krav, så kunne han personlig ikke gå med på utnevnelsen av Quisling-regjering, og han ville bli tvunget til å abdi- sere.» (Koht).

Den vitale avgjørelse om krig eller fred ble således overlatt til Nygaardsvoldre- gjeringen og det var ikke slutten på den sak.

f) Den tyske legasjon opp- rettholdt forbindelsen med den norske regjering inntil 19. april via den norske lega- sjon i Berlin, som mottok instruksjoner fra statsrådet om å fortsette sine fredssøken- de bestrebelser der. Minister Arne Scheel og legasjonsråd Ulrich Stang fortsatte å væ- re i kontakt med Wilhelm- strasse inntil de ble bortvist 19. 4. og forskjellige løsnin-

ger for å komme ut av den norske blindgate ble disku- tert med de tyske autorite- ter. (Scheel forhandlet frem- deles med Hitler og Ribben- trop den 13. april).

g) Spørsmålet om kapitula- sjon (fred eller krig) oppsto ikke formelt før 24. april, da Tyskland offisielt erklær- te Norge krig — som følge av H VII's avvisning av Ad- ministrasjonsrådet og opp- rettelsen av allierte broho- der på vestkysten. I praksis oppsto ikke spørsmålet før 26. april da statsrådet (på dette tidspunkt i Molde) hørte nyhetene over radio.

Kohts utbrudd til den bri- tiske minister (Sir Cecil Dormer) i de tidlige timer 9. april, «Så er vi nå i krig!» var urealistisk og upresist. For Haagkonvensjonen 5, artikkel 10 sier: «Det kan ikke betraktes som en fiendt- lig handling at en nøytral stat, endog med makt, til bakeviser krenkelse av dens nøytralitet.» (Som meget riktig var svarte ikke Dor- mer såvidt man kan dømme av Kohts memoarer.)

Norge kom ikke automa- tisk «i krig» da tyskerne brøt inn kl. 2300 den 8. april 1940 og dette syn understøt- tes av Willy Brandt. I sin «Krigen i Norge» (1945) skrev han: «Formelt forelå det ennå ikke krigstilstand mellom Tyskland og Norge.»

Det offisielle norske syn, «Kampen varte fra 9. april 1940 til 8. mai 1945» (som uttrykt av J. C. Hauge under ed så sent som 18. 3. 1969 og underskrevet av Høyeste- rett) er uriktig både faktisk og rettslig.

Uriktigheten bekreftes av fortsettelsen av norsk-tyske forhandlinger til 13. april — og etterpå — så vel som av Nygaardsregjeringens unn- latelse av å sende ut en klar ordre om «alminnelig mobi- lisering» («Norway and the Second World War», god- kjent av UD) og regjeringens unnlatelse av å proklamere noen ordre om å slåss i «april dagene».

h) Ved forskjellige anlednin- ger mellom 10. april og 13. april krysset Hambro og Kronprinsesse Märtha med sine barn, Kongen og tre av hans ministre (Koht, Torp og Hjeltnetveit) grensen til Sverige, hvor de to ganger ble informert av UD at de var forbudt å opptre som en eksilregjering. Slik: «Att statsmaktens befogenheter enligt folkrätten icke kunde utövas på utländsk territori- um och att svenska regjerin- gen icke kunde på förhånd giva garantier beträffande återresa.» Og: «Att de icke skulle göra några offentliga uttalanden, samt icke kunde få i Sverige utöva stats- makt.» («Frågor i samband

med Norska Regeringens vis- telse utanför Norge 1940— 1943», utgivna av Kungl. Utrikesdepartementet, Stockholm, 1948).

Derpå forsøkte Kongen og hans regjering å slutte seg til deres nye øverstkom- manderende, general Otto Ruge, på Lillehammer (Øyer) — uten hell — mens de overlot til Hambro, Hjelmteit og Mowinckel å opprettholde forbindelse med verden fra Stockholm.

Det norske hovedkvarter ble rent overende 15. 4. og organisert militær motstand ble umulig, selv teoretisk, sør for Harstad hvor 3 500 mann fra 6. divisjon (general Carl Fleischer) fremde- les var under våpen, sam- men med britene under ad- miral Lord Cork.

Statsrådet besluttet der- for å søke seg frem til bri- tene i Romsdal. Forbindelse ble imidlertid ikke oppnådd før 19.—21./4. da Trygve Lie nådde frem til admiral Sir Philip Vian i Åndalsnes. Admiral Sir «Teddy» Evans fant fra Stockholm av Ruge i Øyer og statsrådet på Otta, og Flying-Officer Whitney Straight fra Åndalsnes fikk også kontakt.

Statsrådet skyndte seg til Molde (23/4). Åndalsnes ble evakuert (28/4) og 29. 4. tok statsrådet tilflukt på HMS Glasgow, på hvilken de fort- satte til Harstad og derfra, ombord på en norsk torpe- dobåt (Heimdøl) til Troms (Målselv, Øverbygd, Stor- steiness og Kvesmenes).

Den 30. 4. fortsatte Koht og forsvarsminister Birger Ljungberg ombord på Glas- gow fra Harstad til England for å søke hjelp og råd, men Chamberlain-regjeringen falt 10. mai og det kunne ikke utrettes stort før Chur- chill hadde fått dannet sin krigsregjering. Ombord på Glasgow var også banksjef Arne Sunde og Benjamin Vogt jr. som hadde instruks om å forhandle om nye be- tingelser for norske handels- skip som hadde vært chart- ret til British Ministry of War Transport siden 11.11 1939. («Nortraship»).

Koht og Ljungberg vendte ikke tilbake før 18. mai — Ljungberg med instruks fra Churchill om å opprett- holde status quo i Harstad hvor Fleischer i virkelighe- ten (fornærmet) var under- ordnet Lord Cork — Koht med instruks om å for- søke å interessere Tyskland i en deling av Norge (Ham- bro vendte tilbake fra Sve- rige 31. mai).

Professor Magne Skodvin skisserer de norske tilnær- melser til Sverige og Tysk- land mellom midt i mai og 3. juni 1940 i «Mellom nøy- trale og allierte» (Universi- tetsforlaget 1968):

«Tanken om ei demarka- sjonsline tvers over Nord- Norge blir på norsk side gjerne ført attende til Johan Ludwig Mowinckel — Opphavet er ikkje heilt klår- lagt, men Mowinckel skis- serte iallfall ein slik plan for første gong overfor andre nordmenn i Stockholm etter ein samtale han hadde hatt med utenriksminister Gün- ther ved midten av mai 1940 — — Sverige skulle også ta seg av å leggja pla- nen fram for Tyskland, der- som dei interesserte partane ynskte det — —

«Den varsame norske hold- ning som tydeleg kom til syne også i Stockholm, var sjølvstekt diktert av norske interesser og såg bort frå dei heldige sider som ei slik ordning kunne ha for Sveri- ge, med pasifisering av den skandinaviske halvøya — dermed kom heile det van- skelege spørsmålet om tysk transitt i eit noko anna lys — og ved at heile malmut- vinningsområdet med tran- sportvegen til atlantisk havn i Narvik ville komme under svensk kontroll — —

«Då det frå 1. juni 1940 var på det rene at dei alli- erte kom til å dra styrkane sine attende, kom også pla- nen om demarkasjonsline i eit noko anna lys. Med til- slutning frå regjeringa tok Koht då opp att planen og skisserte ei line tvers over landet eit par mil nord for Bodø. Men dette skjedde og med klare og spesifikke atter- hald. Først og fremst var det føresetnaden at den norske regjering skulle bli verande på norsk grunn og altså føra si riksstyring vidare i den uokkuperte delen nord for demarkasjonslina. I så fall kunne ordninga også tena eit anna formål, nemleg å skapa ei pynteleg form for den allierte evakuering frå Nord-Norge. Den kunne då mellom anna tolkast som ein del av den nye ordninga mellom Tyskland og Norge — —

«Koht reiste så til møte i Luleå med utenriksminister Günther og skisserte eit norsk framlegg som med svensk hjelp skulle formid- last til Tyskland. (3.6. 40). Dei allierte regjeringane var orientert gjennom sine sen- demenn hos regjeringa i Tromsø. (s. 28—32.)

KONKLUSJON:

Hva undersøkelseskommi- sjonen kan ha sagt eller ikke sagt, så beviser **kjennsgjer- ningene** utenfor tvil at «re- gjeringen har vært inne på tanken om å kapitulere» fra 9. april til 3. juni 1940.

Personlig finner jeg ikke det minste ærerørig at Ny- gaardsvoldregjeringen for- søkte å komme til en ord- ning med Tyskland etter to-

Legenden - - For ungdommen -

(Forts. fra side 5)

territorialfarvann. Likeså ble anført en innførsel av admi- ral Assmann 26. mars: «Bri- tisk landgang i Norge anses som ubetydelig».

Raeder erklærte hertil at innførslen var foretatt av Kapitan zur See Fricke og ga uttrykk for hans oppfat- ning, som ingenlunde deltes av Raeder. Admralen hadde så sikre etterretninger om at engelskmennene aktet å gå til masseaksjon mot Nor- ge i overskuelig fremtid, at det overhodet ikke eksister- te noen tvil.

Og admiral Assmann har etter verdenskrigen utgitt en bok, hvori han også kom- mer inn på den anførsel som Nürnbergtribunalet tilla ham. Han skriver bl.a.: Når i Nürnberg ved prosessföri- gen mot storadmiral Raeder domstolen har benyttet en angivelig «innførsel av admi- ral Assmann i krigsdagboken til sjøkrigsledelsen av 26. 3. 1940» til å påvise at sjø- krigsledelsen anså «britisk landing i Norge som ube- tydelig», så må jeg i denne forbindelse — — slå fast at jeg ikke tilhørte sjøkrigs- ledelsen og derfor ingen mu- lighet hadde til å foreta inn- førsler i krigsdagboken. Jeg har også, trass i omhygge- lig efterforskning i de kom- plett foreliggende krigsdag- bøker til sjøkrigsledelsen fra 26. 3. 40 ikke kunnet finne

talt nederlag i felten — i lik- het med Danmark, Belgia og Frankrike. Det jeg ser på som uønskelig er at kjente historiske facts blir ignorert og fordreiet for å skape et falskt nasjonalt «bilde» og for å straffe et stort antall nordmenn som aldri har trodd på mytene («gal histo- rie») som senere er blitt dyrket. Direktør Skjønberg gjorde en offentlig tjeneste etter min oppfatning, da han modig fortalte sannheten i TV.

Da jeg er en av de få bri- tiske skribenter som fulgte det norske felttog i marken i april—mai 1940 og mitt land er dypt innblandet i denne sørgelige rekke av be- givenheter, stoler jeg på at Arbeiderbladet vil finne plass for min lange men sammentrengte vurdering av kjennsgjerninger. Min kon- klusjon er bygget på deduk- tivt og ikke induktivt reson- nement. Jeg har nærmet meg emnet objektivt og ikke subjektivt. Og jeg mener ikke å fornærme de norske eller de britiske autoriteter som fremkalte denne kata- strofe. Kanskje vi kan lære av det — men bare hvis vi ikke bedrar oss selv.

(Forts. fra side 4)

nordiske land. Smuglerhai- ene finner snart hvor marke- det er størst og prisene høy- est. Hvor lenge skal profit- tørenene nær sagt få fritt spill med ungdommens liv og hel- se?

*

«NIGGER»

Av et par artikler i Dag- bladet fremgår det at be- tegnelsen nigger ikke bare brukes av hvite om de svar- te, men kanskje i like man- ge tilfeller mellom negrene selv. Forskjellen mellom en «nigger» og neger erfølgen- de: En nigger er en neger som ikke arbeider. Av defi- nisjonen går ikke betegnel- sen bare på rase, selv om rase og arbeidsvilje ofte hen- ger nøye sammen, men også

noen innførsel med nevnte ordlyd.»

(Så kan det nok på mange punkter reises tvil om ekt- heten av de påståtte sitater fra både det ene og det an- net tyske dokument. Det er også interessant å merke seg hvorledes det under ef- terkrigsrettssakene stadig opereres med «oversettelses- feil» o. l. — noe som bl. a. også er kjent fra «retts»- oppgjøret i Norge.)

Jodl erklærte i sammen- heng med beslutningen om å besette Norge: «Det var en helt «ungeheuer» (uhyrlig) beslutning — — Den satte hele den tyske flåte på spill. Den hadde til følge at vi må- te forsvare en kyst på over 3 000 kilometer. Det kostet oss nesten 300 000 mann, som lå brakk der. Derfor avhang også denne beslut- ning av virkelig sikre efter- retninger, nemlig at det vir- kelig truet en fare for Norge, og derfor ble det heller ikke bestemt noe tidspunkt for denne operasjonsplan «We- serübung» — — Grunnene er ganske åpent og entydig bragt til uttrykk i anvisnin- gen av 1. mars 1940 — — Der Führers endelig beslut- ning falt 2. april og på basis av 2 nye etterretninger: Den første var meldinger fra krigsmarinen om gjentatte beskytninger av tyske han- delsskip såvel i norske som i danske territorialfarvann. Og den annen var en mel- ding fra Canaris, om at i den nordre del av den engelske østkyst ble engelske tropper og transportskip stillet i be- redskap — — Jeg kan i den- ne forbindelse bare henvise til storadmiral Raeders an- førsler og bare si: Norge i Englands besiddelse — og krigen var for oss halvveis tapt.»

(Fortsettes)

på innstillingen til samfun- net — innsats og krav.

Man kan uten videre slå fast at den som utfører et arbeid også har krav på be- lønning, alt etter innsats og arbeidets art. Nettopp her mangler logikken hos de svarte. De vil gjøre minst mulig og forlanger uhørt me- get i belønning. Det er nok en av hovedgrunnene til at negrene i USA så sjelden får fast arbeid. Kravet til lønn må stå i forhold til innsatsen.

Til lesarar av FRIHUG

Det let seg dessverre ikkje gjere å få ut noko nummer av FRIHUG i mai. I staden kjem vi med eit dobbeltnr. i juni. Lesarane får trøyste seg med, at om vi kjem seint, so kjem vi også godt. Det vert eit serleg allsidig num- mer.

Med helsing
frå bladstyraren

Tannlege

MARTIN KJELDAAS

Karl Johansgt. 23 — IV, tilv.
Telefon 33 49 00

KRISTNE VENNER

Har du lyst til å treffe gamle ven- ner i et åpent miljø? — *Kristne Venner* møtes den første fredag hver måned i Colletsgate 43. Etter en tale er det bevertning og an- ledning til selskaperlig samvær.

Møtetid kl. 19.30.

På nære — —

(Forts. fra side 1)

sen formelig måtte virke uskyldig i sammenligning.

Jo, det skal bli hyggelig å leve her i landet heretter.

Men fremdeles var denne Platou der med sitt evige flir. Herr Momsen personlig.

Det var naturligvis etter god politisk oppskrift at Høyres valgkomité med den festglade Rolf Stranger i spissen ville ha denne fyren som partiets formann. Han som de mente var blitt så populær ved sine forklaringer om Momsens velsignelser. Han som nå nærmest er blitt en møllestent rundt Høy- res hals:

Lars von Moms Platou!

Nå var det såpass mange med gangfornuft igjen i ge- neralforsamlingen at man samlet seg om Kåre Willoch til slutt, og det var det jo noen mening i. Men — det var på nære nippet.

R.

Generalstaben —

(Forts. fra side 5)

tære tiltak den måtte gi grunn til, overlater de rolig til regjeringen.»

Det er vanskelig å forstå hva forfatteren egentlig mener her, skriver generalen. Skal Kommanderende General gå til mobilisering mot regjeringens vilje?

Til det må vi for vårt eget vedkommende si et ubetinget ja. Når det er åpenbart for enhver med noen militær bakgrunn at katastrofen nærmer seg og at partipolitikere er uten evne og vilje til å mestre situasjonen, da får de militære ansvarlige sjefer handle på egen hånd — eventuelt anbringe de udugelige partipolitikere der de selv forsøkte å anbringe NS-folk i april dagene 1940: bak piggråden. Forsåvidt er vi enig med Normann.

General Anth. B. Nilsen fortsetter imidlertid:

«Også 8. april gikk Kommanderende General og generalstabssjef sterkt inn for at det skulle mobiliseres. Regjeringen bestemte at saken skulle utsettes til neste morgen. Forfatteren er fullt klar over dette. Likevel sier han:

«Alt dette var kjent i Generalstaben om kvelden den 8. april. Og allikevel mente stabens personale å kunne forlate sin arbeidsplass og gå hjem.»

Selv opplevet jeg denne aftenen slik:

Vi — i Generalstaben — var fullt klar over at meldingen var alarmerende. Da kontortiden var slutt, ble det satt forsterket offisersvakt på kontoret. Vi andre ble der imidlertid også ut over eftermiddagen og kvelden. Noen av oss gikk over i Oslo Militære Samfund tvers over gaten og fikk oss et smørbrød, og kom derefter tilbake til kontoret.

Like etter dette kom Kommanderende General og generalstabssjefen tilbake fra regjeringskonferansen, og vi hørte på at meldingen ble sendt divisjonene om at det ikke ble mobilisering.

På meg virket generalstabssjefen — oberst Hatledal — som en slagen mann da han ga ordren. Vi hadde hatt anledning til å se hvordan ansvaret hadde tynget ham i dagene som var gått. Vi visste at han hadde vært hos forsvarsministeren. Vi visste at ansvaret hadde røvet hans nattesøvn og langt på vei hans helse.

Situasjonen gjorde et sterkt inntrykk, og gjør det når jeg nå gjenopplever den. Vi følte oss imidlertid for lojale overfor regjeringen til å betvile dens rett til å bestemme.»

Når det gjelder mulighetene for å forsvare Norge hvis

VI HUSKER

at vi i våre meget unge journalistdager engang refererte et foredrag av statsminister Abraham Berge og et av hans mange besynderlige uttrykk festet seg i erindringen slik at det ikke forsvinner igjen. Han talte om de venstreside radikales sløsing med skattydernes penger. Og i forbindelse med en ny bevilgning man sto overfor sa han at mottoet syntes å være: Fanden spare lampekupler i sommervarmen. Det later til å ha rørt seg liknende tanker blant alle jubileumsfeirerne. Den ene bauten knuger den annen i kne og på Lillehammer laget man faktisk istand en stor jubileumsfeiring av tyskernes kapitulasjonsundertegnelse der dengang. Det ble innbudt en «britisk hedersgjest», naturlig nok eftersom han representerte de nye okkuperter som tok imot kapitulasjonen til de gamle. Imidlertid kastet hedergjesten skår i den norske gleden midt under den storstilte fest ved å opplyse i en tale at kapitulasjonen slett ikke ble undertegnet på Lillehammer, men tvertimot i Oslo. Men, altså: fanden spare lampekupler i sommervarmen! Vi vet ikke bedre råd enn at geskjeftige herrer i Oslo — og dem er det mange av — får lage en ny kapitulasjonsfest i hovedstaden.

partipolitikere hadde ønsket og villet, så skriver generalen:

«Dersom tyskerne hadde ventet motstand og satt inn flyangrep mot festningene på et tidlig tidspunkt, kunne billedet godt blitt et annet — når oppsetningen var så svak som den var. Derimot tror jeg man må gi forfatteren fullstendig rett i at med fullt oppsatte festninger, med minefelter ute, skytset bemannt, og landfronten dekket, ville de tyske operasjoner ikke ha kunnet gjennomføres. Det er derfor riktig å si at i 1940 hadde ikke et tysk — eller for dens saks skyld noe annet — angrep vært mulig dersom Norge hadde vært væpnet og klar til å ta imot det.»

Det er klare ord for pengene og en knusende dom over de politikere som ikke bare slapp å stå til ansvar for sine handlinger, men til og med høstet ære og berømmelse.

VAR HEYDRICH JØDE?

Et leserbrev i det zionistiske blad «Aufbau» i New York 17. april sistl. hevder at Reinhard Hydrich, som i sin tid besøkte Norge i forbindelse med den store unnagelsestilstanden og som senere ble Reichsprotektor i Böhmen og Mähren — hvor han forøvrig ble myrdet av britiske agenter — var jøde. «Heydrichs far Bruno, en ansett konservatoriumsdirektør i Saale-Stadt var ifølge Riemannsche Musik-Lexikon offisielt registrert under navnet Isidor Süß.» Kanskje zionistene synes det er likhetspunkter mellom hans styring i dette protektorat og israelenes i sine arabiske ditto?

EN ANNEN AV DE KJENTE

skikkelser fra dengang, den ulykkelige Rudolf Hess, er bragt tilbake til Spandau-fengslet fra det britiske hospital og har gjenopptatt sin tragiske tilværelse som eneste fange bevoftet av fire stater. Hans hustru Ilse Hess er forøvrig like tapper og ubøyelig som sin mann. Hun har utgitt i bokform sin manns brever fra fengslet og hun har sammen med sønnen arbeidet iherdig for å få de ansvarlige makter til å vise menneskelighet. Ellers har hun drevet et lite pensjonat «Bergherberge» i Gailenberg ved Hindelang. Fruen fylte 22. april 70 år.

VI NEVNT

ved en tidligere anledning hvorledes den proletariske livsstil endrer seg eftersom proletarene kommer til makt og ære. Siste i denne sektor er at Brandts utenriksminister fra FDP Scheel har sendt Brandt en kasse sigarer av dennes yndlingsmerke «Montecristo». Disse brandtske yndlingssigarer koster i butikken mellom kr. 10,— og 15,— pr. stk.

FRANKRIKES STRIDSKREFTER

består nå av 503 000 mann, derav 328 00 i hæren, 105 000 i luftvåpnet og 70 000 i marinen. De konvensjonelle stridskrefter skal reduseres ytterligere etterhvert som utviklingen av langtrevende raketter med flere sprenghoder utvides. Reservene består av 390 000 mann.

OGSÅ I UNGARN

foregår det ofte mord ved grensen uten at de venstreside radikale antimordrepresentanter reagerer. Nylig forsøkte således en ungarsk som hadde forstukket seg i en omnibuss full av østerrikere å komme seg over grensen. Han truet grensepolitiet med at han ville sprengre hele bussen med passasjerer i luften hvis han ikke fikk passere. Etter en flere timer lang diskusjon lot han seg overtale til å la de andre passasjerer stige ut, men da han selv skulle gå de par meter til grensen døde han i kuleregnet fra grensepolitiet.

NÅR VI NEVNER

manglende reaksjon fra allehånde protestanter når det dreier seg om meningsfellers overgrep, så er det på samme måte med gravskjending såfremt det ikke dreier seg om jødiske kirkegårder. For skjer det da er den onde løs! På Münchens Nordfriedhof foregikk det nylig den største gravskjending i vår tid, men ikke et ord hverken i norsk eller for den saks skyld tysk systempresse. Omkring 70 graver ble ødelagt, deriblant graven til den tidligere finansminister dr. Emil Freiherr von Riedel. Skadene beløp seg til bortimot en halv million kroner. Men denne gang var det altså ingen som lette etter hakekors eller andre politiske symboler.

VENSTRERADIKALE KJELEDEGGER

Alle «gode» venstreside radikale krefter i dette land — og i andre — roper hurra for alt opprør mot lov og orden. De trykker såvel fargede opprørere som amerikanske desertører til sitt bryst — noe som forøvrig er omtrent ett og det samme eftersom storparten av dessertørene er såkalte «fargede amerikanere» — og allslags pornografi hilses med jubel og begeistring. Ja, selv narkotikamisbrukerne møtes med forståelse og forsiktig oppmuntring til å fortsette på undergangens vei. Naturlig nok, eftersom hovedleverandørene av narkotikaen til Skandinavia — for en stor del bragt inn via Norge — er slike desertører og «fargede amerikanere», ofte knyttet til popbransjen. I denne forbindelse kan det kanskje og-

så nevnes at hovedfremstilleren av den pornografiske Musical «Hair», James McCloden nylig ble arrestert i Chicago — midt under en forestilling. Ved en husundersøkelse hos ham fant man store megder marihuana.

«LEOPARDER» OGSÅ TIL SPANIA

Det har i noen tid pågått forhandlinger mellom Tyskland og Spania om levering av 200 «Leopard»-stridsvogner. Vi får håpe at det meget demokratiske norske forsvar blir så rystet over å ha samme slags stridsvogner som det udemokratiske Spania at en går til ny omrustning. Når alt kommer til alt har kanskje Hellas også slike stridsvogner? Ellers er det mulig at den britiske Labour-regjering, som politisk sett står omtrent der den «borgerlige» norske regjering befinner seg, vil nedlegge veto eftersom «Leopardene» er utstyrt med en britisk 10,5 cm kanon. På den annen side kan tyskerne sikkerlig lage en egen kanon og begynne for seg selv.

ICH RUF

*Auch wenn mich keiner hört.
Ich rufe.
Vielleicht kommt doch einmal
die Stufe,
von der ein Windhauch meinen
Laut
in eine wache Seele taucht.
Vielleicht, vielleicht — ich weiss
es nicht.
Und doch bleibt mir das
Rufen Pflicht.
ERICH LIMPACH*

FOLK og LAND

Kierschowsgt. 5, Oslo 4
Telefon 37 76 96
Boks 3214 — Sagene

Ekspedisjonstid: Tirsdag til fredag fra kl. 10 til kl. 15. Mandag og lørdag holdes kontoret stengt.

Redaktør Melsom kan bare påregnes truffet etter forutgående avtale.

Abonnementpriser:
Kr. 50,— pr. år, kr. 25,— pr. halvår i Skandinavia. Utlandet kr. 30,— pr. halvår. I nøytralt omslag innenlands: Kr. 60,— pr. år, kr. 30,— pr. halvår.

Bruk postgiror.: 16 450
Løssalg kr. 2,—

Utgever A/S FOLK OG LAND